

Trên THPT Thuần Thục sè 1

Mét sè vèn Ờ vò c«ng t, c bãi dình hắc sinh giái
(Tham luÛn t¹i Hái nghp trao Ờ ãi kinh nghiÖm bãi dình hắc sinh giái)
Hµ

Ờ øc tó

I. Vai trß của c«ng t, c bãi dình hắc sinh giái.

Ờ ãc trng của con ngời lµ ho¹t Ờ éng cả ý thøc. N“ng suÛt lao Ờ éng của mçi ngời phõ thuéc rÛt nhiÖu vµo tri thøc của ngời Ờ ã. Nhµ khoa hắc giái cả thÓ ph, t minh ra nh÷ng m, y mắ, quy tr×nh, ph–ng ph, p giúp cho n“ng suÛt lao Ờ éng t“ng lãn húng chóc, húng tr“m, húng ngh×n lçn. Nhµ qu¶n lý hay chÝnh trÞ gia giái cả thÓ t¹o ra sù céng húng sòc m¹nh của húng tr“m, húng ngh×n, húng triÖu ngời. V× vÛy, nh©n tụi cả vai trß Ờ ãc biÖt quan träng trong c«ng cuéc x©y dùng x· hái v“n minh. Nh÷ng níc v“n minh Ờ òu lµ nh÷ng níc bãi dình vµ sô dông Ờ íc nhiÖu nh©n tụi.

Ờ ãng ta quan niÖm “ HiÖn tụi lµ nguyªn khÝ của quèc gia” vµ rÛt coi träng viÖc bãi dình nh©n tụi cho Ờ ãt níc. Bé gi, o dõc vµ Ờ µo t¹o cùng cả nh÷ng chñ tr–ng mới vò c«ng t, c bãi dình hắc sinh giái. ã lµ tiÖp túc chớ träng x©y dùng hÖ thèng c, c trên chuyªn mét c, ch hoµn thiÖn h–n, khuyÖn khÝch vµ t«n vinh c, c hắc sinh xuÛt s³/₄c Ờ ¹t thục tÝch cao. VÛn dông c, ch d¹y hắc ph©n ho, vµo bãi dình hắc sinh giái : C, c trên chuyªn cả thÓ x©y dùng ph©n phèi ch–ng tr×nh riªng phñ híp vói kh¶ n“ng tiÖp thu của hắc sinh. C, c em hắc sinh cả n“ng khiÖu cả thÓ Ờ íc hắc vói ch–ng tr×nh cả tèc Ờ é cao h–n hắc sinh b×nh thèng...

Trên THPT Thuần Thục sè 1 cả truyÖn thèng coi c«ng t, c bãi dình hắc sinh giái lµ c«ng t, c mõi nhñn vµ träng t©m. Nã cả t, c dông thiÖt thùc vµ m¹nh mĩ n©ng cao tr×nh Ờ é chuyªn m«n nghiÖp vô của Ờ éi ngò c, c thÇy c« gi, o, n©ng cao chÛt lĩng gi, o dõc kh¹/₄ng Ờ ãnh th–ng hiÖu của nhµ tr–ng, t¹o ra khÝ thÖ h“ng say v–n lãn hắc tÛp gịnh nh÷ng Ờ ònh cao trong hắc sinh.

II. Nh÷ng chñ tr–ng của nhµ trên vò c«ng t, c bãi dình hắc sinh giái

1. u tiªn c«ng t, c bãi dình hắc sinh giái.

-Ph©n c«ng c, c thÇy c« gi, o giái trùc tiÖp phõ tr, ch bãi dình c, c Ờ éi hắc sinh giái.

-T¹o mãi Ờ òu kiÖn Ờ Ó c, c thÇy c« gi, o trł tÝch luũ kiÖn thøc, hắc hái ph–ng ph, p vµ kinh nghiÖm, n©ng cao

trxn h®é, nhanh chng ®¶m nhÊn ®íc nhiÖm vô bãi dng hãc sinh giái víi chÊt lng nguy cụng cao.

-Dmnh nhiÖu thêi gian , lÊp kÕ ho¹ch triÖn khai sím vµ phi híp, bè trÝ phßng hãc, n©ng cao dÇn vµ tång bíc chÕ ®é cho c,c thÇy c« gi, o bãi dng hãc sinh giái thÓ hiÖn ẽ hai biÖn ph, p song song: tÝnh hÖ sè cho c,c tiÕt bãi dng HSG vµ m¸c khen thëng cho c,c gi¶i. T«n vinh c,c thÇy c« gi, o vµ hãc sinh ®¹t nhiÖu thnh tÝch xuÊt s³/4c.

2.Ph, t huy trÝ tuÖ cña tÊp thÓ, ®Ò cao n"ng lúc vµ tr, ch nhiÖm c, nh©n:

Nhµ trng, c,c tæ nhãm chuyªn m«n, c,c ®oµn thÓ ®Òu cÇn coi trng c«ng t, c bãi dng hãc sinh giái .

-Nhµ trng cÇn quan t©m t¹o nhiÖu ®iÖu kiÖn tèt cho BDHSG.

-Coi bãi dng ®éi hãc sinh giái mçi m«n lµ nhiÖm vô chung cña tæ (nhãm) chuyªn m«n . C,c thÇy c« gi, o giái, cã kinh nghiÖm cÇn x©y dng ch¬ng trxn, néi dung, hÖ thng luyÖn tÊp cô thÓ ®Çy ®ñ chi tiÕt, ®óc kÕt kinh nghiÖm thnh tui liÖu chung quý gi, cña nhµ trng qua c,c thÕ hÖ, truyÖn ®¹t l¹i cho c,c lúc lng trî . C,c thÇy c« gi, o trî cÇn tÝch cùc chñ ®éng nghiªn cøu, t¸m tßi, kh, m ph, , tÊn dông c«ng nghÖ th«ng tin ®Ó tÝch luü kiÖn thóc n©ng cao trxn h®é. LÊy nç lúc cña b¶n th©n lµ chÝnh , coi viÖc hãc hái vèn kiÖn thóc, kinh nghiÖm cña c,c thÕ hÖ ®i tríc lµ quan trng trong viÖc ®¶nh híng t¸m tßi, x, c ®¶nh trng t©m kiÖn thóc, kü n"ng , ph¬ng ph, p ®Ó ®¹t ®íc hiÖu qu¶ cao trong thêi gian ng³/4n nhÊt.

-Tång c,c nh©n ®íc ph©n c«ng phõ tr, ch bãi dng hãc sinh giái cÇn ®Ò cao tr, ch nhiÖm, lùa chn ®éi tuyÖn cÊn thÊn, cã chÊt lng, l²n kÕ ho¹ch bãi dng sím, cô thÓ, ®Çy ®ñ; bãi dng thng xuyªn, li²n t¸c, t"ng cêng kiÓm tra, ®, nh gi, , thi thõ ®Ó ®iÖu chØnh, uèn n³/4n kiÖn thóc kü n"ng mét c, ch kíp thêi vµ hiÖu qu¶.

- C,c ®oµn thÓ x©y dng kÕ ho¹ch hnh ®éng cña m¸nh coi trng viÖc ®Eyy m¹nh c«ng t, c bãi dng hãc sinh giái : C«ng ®oµn tæ ch¸c thi ®ua, ®éng vi²n. khen thëng; ®oµn TN tæ ch¸c bãi dng, huÊn luyÖn, ®a ®¹n, cæ vò, tæ ch¸c c,c cuéc thi trÝ tuÖ ®¹t hiÖu qu¶ cao.

3. Ki²n tr¸ quan ®iÓm d¹y thùc chÊt, hãc thùc chÊt trong c«ng t, c bãi dng hãc sinh giái.

-Tr²n c¬ sè nghiªn cøu, ph©n tÝch c,c ®Ò thi hãc sinh giái, rót ra y²u cÇu , m¸c ®é ®ßi hái vÒ kiÖn thóc, kü n"ng;

tổ ⑩ ã lùa chần hỖ thềng bụi luyỖn tếp phĩ hập (kinh nghiỖm phĩ luyỖn tếp cao h-n y^{au} cÇu kho^{ing} 20% thx hắc sinh khi ⑩ i thì mới tù tin vự ch^{3/4}c ch^{3/4}n ⑩ t kỖt qu^{ing} tèt)

-Kh«ng ch^{ly} theo thụnh tợch gi^{ing} t^o.

4.N^{3/4}m v÷ng ph-ng ch©m : d^{ly} ch^{3/4}c c- b^{ing} rải mới n©ng cao - Th«ng qua nh÷ng bụi luyỖn cô thỐ ⑩ Ó d^{ly} ph-ng ph, p t duy - d^{ly} kiỐu d^{ing} bụi cả quy luỀt tríc , loⁱ bụi cả tợnh ⑩ -n lĩ, ⑩ Æc biỖt sau.

-Cả mét c©u ⑩ , nh gi, tr×nh ⑩ é d^{ly} hắc sinh giải hãm hỖnh vự chÝ lý : d^{ly} tróng ⑩ Ò mự hắc sinh kh«ng lựm ⑩ ic lự d^{ly} tải, d^{ly} tróng ⑩ Ò mự hắc sinh lựm ⑩ ic lự gÆp may, d^{ly} kh«ng tróng ⑩ Ò mự hắc sinh vỀn lựm tèt mới lự d^{ly} giải.

- ý nghĨa: §Ó gi^{ing} ⑩ ic c, c bụi to, n dụn cho hắc sinh giải, hắc sinh cÇn phĩ hiỐu kiỖn thộc mét c, ch c- b^{ing} , hỖ thềng, v÷ng ch^{3/4}c, s©u s^{3/4}c vự cả kh" n"ng vỀn đông linh ho^t.

+Mọi loⁱ kiỖn thộc (kh, i niỖm, ⑩ bnh luỀt, ⑩ bnh lý...) ⑩ Òu cả néi hụm ri÷ng vự c, ch vỀn đông(hay quy t^{3/4}c, ph-ng ph, p) ⑩ Æc trng cña nã. Khi d^{ly} cÇn phĩ *th«ng qua mét sè bụi thÝ dô cô thỐ ⑩ Ó kh^{3/4}c s©u cho hắc sinh ⑩ Çy ⑩ ã, cÆn kĩ néi hụm vự ph-ng ph, p vỀn đông cña kiỖn thộc ⑩ ã. §ic nh vỀy, khi gÆp hụng chộc, hụng tr"m bụi kh, c, mÆc dĩ cả nh÷ng chi tiỖt cô thỐ kh, c nhau nhng hắc sinh vỀn lựm ⑩ ic vx chóng giềng nhau ẽ ⑩ iỐm cèt lải . ThÝ dô : Kh^{ing}o s, t hụm sè.*

+Cả nh÷ng loⁱ bụi li÷n quan ⑩ Õn ⑩ Õn rết nhiều loⁱ kiỖn thộc kũ n"ng kh, c nhau, hắc sinh muèn lựm ⑩ ic cÇn phĩ biỖt chia bụi ⑩ ã thụn nhiều bụi to, n nhá, trong mọi bụi nhá dđng kiỖn thộc, kũ n"ng nự. Muèn lựm ⑩ ic nh vỀy, hắc sinh phĩ n^{3/4}m thỀt v÷ng néi hụm vự ph-ng ph, p vỀn đông cña tổng loⁱ kiỖn thộc, biỖt ⑩ ic chóng li÷n quan vớ nhau nh thỖ nự (*hay tổng kiỖn thộc n»m trong mét hỖ thềng nh thỖ nự*), tổ ⑩ ã mới biỖt khi nự cÇn sđ đông kiỖn thộc nự. Nãi c, ch kh, c, phĩ d^{ly} mét c, ch c- b^{ing}, v÷ng ch^{3/4}c vự hỖ thềng. NỖu d^{ly} ⑩ ic hắc sinh ⑩ Õn tr×nh ⑩ é ⑩ ã, thx tổ y^{au} cÇu vự ⑩ iỒu kiỖn cña bụi ra, hắc sinh sĩ biỖt chia viỖc gi^{ing} mét bụi to, n khã ra nhiều c«ng ⑩ o¹n, mọi c«ng ⑩ o¹n dđng kiỖn thộc , ph-ng ph, p nự. Dĩ cho bụi to, n biỖn ho, nhiều kiỐu, nhng còng kh«ng ra ngoi nh÷ng kiỖn thộc vự ph-ng ph, p trong ch-ng tr×nh ⑩ · hắc. ThÝ dô : txm HiỖu ⑩ iỖn thỖ cùc ⑩ i tr÷n mét tô ⑩ iỖn trong ⑩ o¹n m¹ch xoay chiỒu.

-Lý do phải đi theo những phương châm nêu trên:

+Đẩy ch^{3/4}c c⁻ b¹n tríc rả mớ n⁰ng cao: C₂c bụi c⁻ b¹n lụ nh÷ng bụi d⁰, ch⁰ li⁰an quan ®Ổn mét hoÆc vụi lo¹i kiỔn th⁰c k⁰ n⁰ng, c⁰n ph¹i luyỔn t⁰ep n^{3/4}m v÷ng t⁰ng lo¹i tríc ®·. Sau ®ã mớ n⁰ng cao ®a d⁰c nh÷ng bụi t⁰eng híp nhi⁰u lo¹i kiỔn th⁰c, h⁰c sinh ®· n^{3/4}m v÷ng t⁰ng lo¹i s⁰ d⁰ dụng nh⁰en ra v⁰ gi¹i quyỔt ®íc. S⁰ei v⁰i h⁰c sinh gi⁰i bíc n⁰y c⁰ th⁰ l⁰m nhanh, hoÆc cho t⁰ l⁰m nh⁰ng ph¹i kiỔm tra biỔt ch^{3/4}c ch^{3/4}n lụ ch^{3/4}c c⁻ b¹n rả mớ n⁰ng cao, n⁰u bá qua b-íc n⁰y tr⁰xnh ®é c⁰ h⁰c sinh s⁰ kh⁰ng æn ®⁰nh v⁰ kh⁰ng v÷ng ch^{3/4}c (nh÷ng h⁰c sinh l⁰c th⁰x l⁰m ®íc, l⁰c th⁰x kh⁰ng l⁰ h⁰c sinh c⁰ t⁰ ch⁰Et, nh⁰ng kh⁰ng ch^{3/4}c c⁻ b¹n).

+M⁰i lo¹i c⁰n th⁰ng qua mét hoÆc hai bụi ®iỔn h⁰xnh, quan tr⁰ng l⁰ ph¹i r⁰t ra ph⁻ng ph¹p (th⁰ng d⁰i d⁰ng mét quy t^{3/4}c), r⁰ cho th⁰m mét s⁰ bụi cho h⁰c sinh t⁰ v⁰en d⁰ng cho th⁰nh th⁰o ph⁻ng ph¹p, c⁰n kiỔm tra th⁰m ®⁰nh xem h⁰c sinh ®· n^{3/4}m ch^{3/4}c cha, n⁰u cha c⁰n ph¹i c⁰ng c⁰ ®Ổn khi ®íc mớ th⁰i.

+H⁰c h⁰t c₂c bụi ®⁰u c⁰ th⁰ quy v⁰ mét lo¹i n⁰ ®ã c⁰ng nhi⁰u bụi kh₂c c⁰ quy t^{3/4}c gi¹i chung, ®ã l⁰ ph⁰æ biỔn : m⁰i lo¹i bụi to₂n c⁰ mét lo¹i nguy⁰an t^{3/4}c, c⁰ x₂c ®⁰nh ®óng lo¹i bụi, s⁰ d⁰ng ®óng nguy⁰an t^{3/4}c l⁰ gi¹i quyỔt ®íc. Nh⁰ng c₂ biỔt c⁰ mét Ýt bụi kh⁰ng theo nh÷ng nguy⁰an t^{3/4}c chung, th⁰c nh÷ng t⁰xnh hu⁰ng c₂ biỔt, c⁰ th⁰ s⁰ d⁰ng nh÷ng c₂ch ri⁰ng, th⁰ng kh⁰ng r⁰ quy lu⁰Et, nh⁰ng gi¹i quyỔt nhanh. C⁰n ph¹i coi tr⁰ng lo¹i bụi c⁰ nguy⁰an t^{3/4}c l⁰ ch⁰Ynh. Lo¹i sau ch⁰ n⁰an gi⁰i thiỔu sau khi ®· h⁰c k⁰ lo¹i tr⁰an, v⁰x lo¹i ®ã h⁰c bụi n⁰ ch⁰ biỔt bụi ®ã m⁰ kh⁰ng p⁰ d⁰ng cho nhi⁰u bụi kh₂c ®íc.

-N⁰an tr⁰nh:

+Mét s⁰ gi₂o vi⁰an mớ b⁰i d⁰ng h⁰c sinh gi⁰i, th⁰ng hay n⁰ n⁰ng, bá qua bíc l⁰m ch^{3/4}c c⁻ b¹n, cho ngay bụi kh⁰, h⁰c sinh mớ ®Çu ®· g⁰Æp ngay mét “m⁰i b⁰ng bong”, kh⁰ng nh⁰en ra v⁰ ghi nh⁰i ®íc t⁰ng ®⁻n v⁰p kiỔn th⁰c k⁰ n⁰ng, k⁰t qu¹ l⁰ kh⁰ng ®⁰nh h⁰xnh ®íc ph⁻ng ph¹p t⁰ ®⁻n gi¹n ®Ổn ph⁰c t¹p, c⁰ng h⁰c c⁰ng hoang mang.

+Mét s⁰ l⁰i coi nh÷ng bụi ®⁻n l⁰ kh⁰ng c⁰ quy lu⁰Et chung l⁰ quan tr⁰ng da nhi⁰u h⁻n v⁰ tríc nh÷ng bụi c⁰ nguy⁰an t^{3/4}c chung (coi nh÷ng bụi ®ã mớ l⁰ “th⁰ng minh”), k⁰t qu¹ l⁰ h⁰c sinh b⁰p r⁰i lo¹n, kh⁰ng h⁰c ®íc ph⁻ng ph¹p t⁰ duy theo kiỔu ®óng ®^{3/4}n khoa h⁰c v⁰ th⁰ng th⁰ng l⁰ : m⁰i lo¹i s⁰ viỔc c⁰ mét nguy⁰an t^{3/4}c gi¹i quyỔt, ch⁰ c⁰n n^{3/4}m

v÷ng mét sè nguy^{an} t^{3/4}c lụm gi¶i quy¶t ®íc hÇu hÖt c, c sù viÖc.

5. Bải dình hắc sinh giái lụm mét qu, tr×nh l©u dui. CÇn ph¶i bải dình hợng thó vự tÝnh tÝch cùc, ®éc lẾp nghi^{an} cøu cña hắc sinh.

-CÇn ph, t hiÖn sím c, c em hắc sinh giái vự bải dình sím, tèt nhÊt tở líp 10 ®Ó cã thÓ ®¹t kÖt qu¶ cao.

-C, ch tèt nhÊt bải dình hợng thó cho hắc sinh lụm hính dến d×u d^{3/4}t cho c, c em ®¹t ®íc nh÷ng thụnհ c«ng tở thẾp l²n cao. NhiÖu hắc sinh lóc Çu cha bé lé r²n²ng khiÖu nh-ng sau qu, tr×nh ®íc d×u d^{3/4}t ®· trềng thụnհ rÊt v÷ng ch^{3/4}c vự ®¹t thụnհ tÝch cao.

-§Ó ®¹t hiÖu qu¶ cao, cÇn ph¶i ph¶i t²ng cêng hính dến hắc sinh tù t×m ®ắc c, c tụi liÖu cã ®Þnh hính theo nh÷ng chuy²n ®Ò.

III. mét sè kinh nghiÖm bải dình hắc sinh giái m«n VÊt lý.

1. CÇn ph¶i luyÖn tẾp thụnհ th¹o hai ph¬ng ph, p c¬ b¶n nÒn t¶ng cña m«n VÊt lý lụm ph¬ng ph, p §éng lúc hắc vự ph¬ng ph, p sô dông ®Þnh luÊt b¶o toạ n²ng lîng .

2. Khi ph, t hiÖn c, c hắc sinh cã triÖn vãng, cÇn ph¶i chó ý bải dình hợng thó, n©ng tÇm kiÖn thóc, kũ n²ng vự ph¬ng ph, p t duy cho c, c em ngang tÇm ®èi vói hắc sinh giái ngay tở n²m hắc líp 10 vự 11 kÖ c¶ nh÷ng phÇn kh«ng trùc tiÖp cã trong ®Ò thi (v× c, c néi dung cña VÊt lý Ýt nhiÖu ®Òu cã li²n quan vói nhau ẽ mөc ®é nhÊt ®Þnh) , mÆc dĩ n²m líp 12 mới trùc tiÖp bải dình kiÖn thóc kũ n²ng mét c, ch hÖ thèng vự cã kÖ ho¹ch cô thÓ. C, ch lụm chñ yÖu ®Þnh hính cho c, c em tù nghi²n cøu , thÇy theo d²i uèn n³4n vự gi¶i ®, p.

3. Mөc ®é luyÖn kũ n²ng cho hắc sinh giái cÊp tỖnh M«n VÊt lý :

-Dao ®éng c¬ hắc : Gi¶i ®íc c, c bụi to, n con l³4c ghÐp phөc t¹p, cã tÝnh ®Ön ma s, t.

-Sãng c¬ hắc : Bụi to, n giao thoa sãng ngang, sãng d²c, bi²n ®é thay ®æi theo t²a ®é, sãng dông.

-§iÖn xoay chiÖu: M¹ch xoay chiÖu hçn hập.

-Quang lý : Bụi to, n giao thoa , nh s, ng.

-Sãng thêi ph¶i n³4m v÷ng ph¬ng ph, p gi¶i c, c d¹ng bụi thóc c¬ hắc chÊt ®iÖm, chuyÖn ®éng trßn, chuyÖn ®éng quay, hÖ quy chiÖu kh«ng qu, n tÝnh, bụi to, n va

ch¹m , trao ®æi nhiÖt, dßng ®iÖn kh«ng ®æi...ë líp 10 vµ
11.

2008

ThuËn thµnh ngµy 16 th,ng 10 n"m